

Âsâ / Baston Taşımak

Usul-i fıkıhta bizden önceki dinlerin kuralları sünnetleri bizim için geçerli olup olmadığı anlamında “**şer’u men kablena**” konusu ele alınır. Sonuç olarak bizden önceki şeriatlerden bir şey Kur’an-ı Kerim veya hadis-i şeriflerde anlatılıp inkâr edilmezse bizim için de geçerli olur.

Allah Teâlâ’ya hamd, Resulüne, al ve ashabına salat-u selam olsun

Usul-i fıkıhta bizden önceki dinlerin kuralları sünnetleri bizim için geçerli olup olmadığı anlamında “**şer’u men kablena**” konusu ele alınır. Sonuç olarak bizden önceki şeriatlerden bir şey Kur’an-ı Kerim veya hadis-i şeriflerde anlatılıp inkâr edilmezse bizim için de geçerli olur. Buna göre her hangi bir peygamberin bir durumu Kur’an-ı Kerim veya hadis-i şeriflerde anlatılıp inkâr edilmezse en azından müstehap olur.

Asa/baston meselesi de Kur’an-ı Kerimde anlatılmaktadır. Taşınmasını şiddetle tavsiye eden bir durum veya emir söz konusu değildir. Fakat buna rağmen **Musa (Aleyhi’s-Selam)**’in onu taşıdığını ve onunla neler yaptığını ve onda başka faydalar olduğunu söylemesi, bizler için taşınmasını müstehap kılmaya kâfi derecede delildir. Bu konuya dair gelen hadis-i şerif rivayetleri zayıf olsa da sahabe sözleri, sonraki âlimlerin söz ve uygulamalarıyla **telakk-i bi’l-kabul** derecesine çıktığı yani ümmetin konuya ilişkin haberleri kabul ettiği görülecektir.

Bu şekilde telakk-i bi’l-kabul derecesine ulaşan zayıf bir haberin bırakın fazilet konularında kabul edilmesini, ahkâm noktasında dahi kabul edilir. Buna rağmen asaya ilişkin haberleri ahkâm noktasında değil fazilet açısından ele alıp değerlendirdiğimizde bu tür haberlerin kabul edilmesinde herhangi bir beis yoktur. Özellikle Kur’an-ı Kerim tarafından konu desteklenmişse kabul görmesi daha asandır.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَمَا تَلَاكَ بِإِيْمَانِكَ يَا مُوسَى () قَالَ
هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ
بِهَا عَلَى غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ
أُخْرَى

“Şu sağ elindeki nedir ey Mûsâ?” Mûsâ dedi ki: “O benim değneğimdir. Ona dayanırım, onunla koyunlarıma yaprak silkelerim. Onunla başka işlerimi de görürüm.” [\[1\]](#)

İbn Abbas (Radıyallâhu anh) asanın faydalarından bahsederken şöyle der:

“Bir kuyunun başına varacak olsam da kovanın ipi kısa gelirse, asamı ona eklerim. Güneşin ışığından etkilenecek olursam onu yere saplar ve üzerine bana gölge yapacak bir şey bırakırım. Yerdeki haşerelerden herhangi birisinden korkacak olursam, asamla onu öldürürüm. Yürüdüğüm takdirde onu omuzuma bırakırım, üzerine yayımı, ok torbamı ve azık torbamı asarım. Yırtıcı hayvanlara karşı koyunları onunla savunurum.”[2]

Meymûn b. Mihrâm’dan da şöyle dediği rivayet edilmektedir: “Asa peygamberlerin sünneti ve mü’min kimsenin de alâmetidir.”

Hasan-ı Basrî der ki: “Âsanın altı özelliği vardır: Peygamberlerin sünnetidir, salihlerin ziynetidir, düşmanlara karşı silahtır, zayıfların yanında yardımcıdır, münafıklara keder sebebidir (kalplerine ağırlık verir), itaatlerin artışında yardımcıdır.”

Denildiğine göre; mü’minin yanında asa bulunursa şeytan ondan kaçır. Münafık ve günahkâr kimse ondan çekinir. Namaz kılacağı vakit onu kıblesine (sütire diye) koyar, yorulduğu vakit ona güç verir.

Haccâc bir bedevi ile karşılaşmış. Ona: “Nereden geliyorsun ey bedevi diye” sormuş. O: “Çölden” demiş. “Peki, elindeki nedir?” diye sormuş. O da: “Elimdeki asadır. Namaz kılmak için onu yere saplarım, hazırlayacağım şeyler için onu hazır bulundururum. Onunla bineğimi sürerim. Onunla yolculuğumda güç kazanırım. Adımlarımı daha geniş atmak için ona dayanırım. Onun yardımı ile akarsuları geçerim, tökezlemekten beni korur. Üzerine elbisemi bırakırım, böylelikle beni sıcağa karşı korur, soğuğa karşı ısıtır. Bana uzak olan şeyi bana yakınlaştırır. Aziğımı onun üzerinde taşıyım, su kabımı ona asarım. Kavgada onunla kendimi korurum. Onunla kapıları çalarım. Uyuz köpeklere ve saldırgan vahşi hayvanlara karşı onunla kendimi korurum. Çarpışmalarda mızrağın yerini tutar, denk kimselerle dövüşeceğim vakit de kılıç yerini tutar. Ben onu babamdan miras aldım, benden sonra da oğluma miras bırakacağım. Onunla koyunlarıma yaprak silkelirim. Onunla gördüğüm daha sayılamayacak kadar pek çok ihtiyacımı görürüm.”[3]

Ebu Abdullah Muhammed b. Muhammed el-Kurtubî, “el-Camî’ li Ahkamî’l-Kur’an” isimli eserinde şöyle der:

“Asanın faydaları pek çoktur. İbadetlerde dahi kullanılır. Namazda **sütire** olarak kullanılır. Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in küçük bir harbesi[4] vardı. Önü açık yerlerde önüne yere saplar ona karşı namaza dururdu. Bayram günü namaza çıktığı vakit harbenin konulmasını emreder ve ona doğru namaz kıldırı. Bu sahih hadistir.”[5]

Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in bir tarafı eğri bir bastonu vardı. O Hacer-i Esved’i (tavaf sırasında) öpme imkânını bulamadığı vakit bu bastonuyla işaret ederdi (istilâm yapardı). Bu da yine sahih hadiste varit olmuştur.[6]

“Muvatta”da yer alan rivayete göre **es-Saib b. Yezid** şöyle demiştir:

“**Ömer b. el-Hatib** (Allah ondan razı olsun), **Ubeyy b. Ka’b** ile **Temim e-d-Darî**’ye Müslümanlara onbir rekât namaz kıldırımlarını emretmişti. İmam olan

kişi ayet sayısı yüz dolaylarında olan süre okur, biz de uzun süre ayakta durmaktan dolayı bastonlarımıza, asalarımıza dayanırdık. Bu namazdan ancak tan yeri ağıardığı vakit dağılabiliyorduk.[7]

Buh r  ile **Müslim**’de yer aldığına göre Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in elinde, üzerine dayandığı bir sopası vardı.

Hatibin bir kılıca yahut bir asaya dayanarak hutbe okuyacağı hususunda s zbirliğı vardır.

O halde asa şerefli bir soydan, değerli bir kökten gelmektedir. Asanın  ne-mini cahilden başkası inkâr etmez. Yüce Allah, Musa (Aleyhi’s-Selam)’ın asasında pek çok büyük belgeleri, muhteşem mucizeleri bir arada göstermiştir. Bunları gören inatçı sihirbazlar dahi iman etmişti. **Süleyman** (Aleyhi’s-Selam) da hutbe okumak, öğüt vermek ve uzunca namaz kılmak için asa edinmişti.

 bn Mes’ud, Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in asa ve harbesinin muhafızı idi. Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) elindeki asa ile hutbe okuyordu.

Asanın durumunun şeref ve üstünlüğünü ifade etmek için bu kadarının bile kâfi olacağı kanaatindeyiz.

Tüm bu rivayetlerden yola çıkıp, yukarıda naklettiğimiz Kur’an-ı Kerim’in de ifadesini dikkate alırsak asanın yani baston kullanmanın sünnet olduğunu söyleyebiliriz. Allah-u  lem.

H SAMETT N VANLIOėLU BAŐKANLIėINDA FIKIH KURULU

[1] T h /17-18

[2] Ebu Abdullah Muhammed b. Muhammed el-Kurtubî, el-Cami’ li Ahkami’l-Kur’an, T h /17-18 tefsirinde

[3] A.g.e

[4] Küçük sopa, baston da denebilir.

[5] A.g.e

[6] A.g.e

[7] A.g.e